

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Beneficiorum Ecclesiasticorum Natvra, Ereptione, Qvalitatibvs Ad Ea Obtinenda Requisitis ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

388. Quæ pœnæ jure antiquo ante Trident. statutæ animaru[m] curatoribus non residentibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74477)

idonei ad ista munia non ad sint; eò quòd Trident. jus antiquum permittens Episcopo ex gravi causa dare licentiam Parocho abessendi ultra duos menses non abrogarit. Vide etiam de hac Navarri doctrina Zerol. v. *parochus*, §. 6. textus enim concedentes id privilegium non residendi, & in absentia percipiendi fructus adscitis in servitium proprii Episcopi loquuntur solum de Canonicis, adeòque illud privilegium non est extendendum ad alios, quia materia est damnosa Ecclesiis, & præjudicans cultui divino. Lott. *loc. cit.* n. 187. & consequenter multò minùs ad curatos. Pirh. *loc. cit.* Exstantque desuper clara declarationes S. Congregationis ad *cit. c. 1. Trident.* Garc. n. 42. quarum prima sic habet: *Episcopus non potest uti operâ Parochi in visitatione vel in alio servitio sua diocesis, nisi pro tempore permisso duorum mensium &c.* Altera: *non licet Episcopo suorum, vel etiam Cathedralis Ecclesie negotiorum causa permittere, ut curati extra ipsorum curam maneant, etiam constituto Vicario; quibus declarationibus consonant Concilia Bononiense & Mediolan. apud Garc. loc. cit. quibus proinde, ut ait idem Garc. n. 44. sublata videret & correctæ declaratio quædam alia ejusdem S. Congreg. quæ dicebatur, posse Episcopum uti operâ Parochi pro visitatione suæ diocesis ad quadrimestre, quam declarationem recitat Garc. & ejus meminit Zechus de casibus reservat. casu 3. de resid. n. 2.*

Quæstio 387. An, & qualiter excusentur curati à residentia ob peregrinationem?

Respondeo: parochus aliùsve curatus, etiam de licentia Ordinarii ob causam piæ peregrinationis, etiam ex voto, abesse nequit ultra bimestre aliàs ipsi concessum; eò quòd peregrinatio etiam ex voto suscepta non fit ex causis à jure expressis. Pirh. *loc. cit.* n. 23. citans Garc. p. 3. c. 2. n. 392. & seq. qui et si ibi loquatur non de parochis aut curatis, sed de Canonicis, rectè tamen ex hac ejus doctrina à potiore arguitur ad parochos, aliòsque curatos.

Quæstio 388. Quæ pena jure antiquo ante Trid. fuerint statuta animarum Curatoribus non residentibus?

1. Respondeo primò: quoad Ecclesias majores id est Episcopatus, nullibi reperitur à SS. Canonibus statutum, ut privatio earum ab Episcopis non residentibus ipso jure incurratur, sed opus erat sententiâ privatoria, adeòque id nulla interpretatione debet, aut potest suaderi. Lott. l. 3. q. 27. num. 46. Argumento *c. 2. & tua. de cler. non resid.*

2. Respondeo secundò: quoad Ecclesias verò minores parochiales pœna Parochorum, aliorumque curatorum est privatio Ecclesiæ parochialis, seu beneficii curati ipso jure incurrenda. *c. exstirpanda. de præb.* Lott. n. 47. Garc. *loc. cit.* p. 3. c. 2. n. 131. citato autem capite duo disponentur, nimirum ut habens parochialem deserviat ei per se ipsum, & non per alium; & habens præbendam vel dignitatem, cui annexa parochialis, deserviat ei per Vicarium, &c. dein subjungitur: *Alioquin illa se faciat auctoritate hujus decreti privatum libere alii conferenda, &c.* quæ clausula pœnalis non restringitur ad proximam tantum dispositionem, quod nimirum solum negligens statueret deservire per Vicarium in Ecclesia annexa dignitati, sit ea privandus (in-

tellige pro tempore vita, absque eo, quòd dicta parochialis avellatur aliàs ab ipsa præbenda, cui annexa) ut Hostiens. & hunc securus Anchar. apud Lott. *loc. cit.* sed referatur ad utrumque, ut Innoc. & Abb. in *cit. c. exstirpanda.* Selva p. 4. q. 3. Hojed. *de benef. compat.* p. 1. c. 18. num. 11. Lott. *loc. cit.* num. 49. & quòd clausula non restringatur ad proximam, ubi inter proximam & remotam non est diversitas rationis, ut ostendit Lott. *ibid.* vel etiam, ut contra communem probat Garc. num. 133. singulariter afficit solum casum primum, nimirum parochos parochialis non annexæ alteri præbendæ. Sed neque textus *cit. capituli* sic extensus est correctorius antiquorum canonum, in quibus indicatur necessitas sententiæ privatoriæ (quamvis censetur Gloss. apud Azor. *cit.* l. 7. c. 6. q. 4. omnia illa jura in *cit. de Cler. non resid.* esse correctæ per decretum, *cap. illud exstirpanda. &c.* desumptum ex Concil. Lateran. faventiæque glossa Garc. *loc. cit.* n. 138.) nam *c. 2. & c. ex tua*, & alibi *cit. de Cler. non resid.* ubi fit mentio Ecclesiæ, Ecclesia de Episcopatu accipitur, & appellatio parochia non venit parochialis Ecclesia, sed diocesis, ut ex Cujacio in *turric. hujus cit. ad principium & medium* ostendit Lott. num. 50. & seq. Adeòque necessitas illa sententiæ privatoriæ respicit solas Ecclesias majores, seu Episcopos, utpote quibus, ut dictum, privato ipso jure incurrenda nullibi intentatur. Quamvis & aliter dicta jura conciliet Azor. *loc. cit.* nimirum, quòd *cit. c. exstirp.* locum habeat, cum manifestum notoriumque fuerit, parochum aliùmve curatum, absque legitima causa & licentia abesse à sua Ecclesia, vel etiam suum beneficium pro delicto habere (ut si absens uxorem ducat, vel aliam parochiam accipiat, vel miles effectus in bello pugnet *Gl. in c. ult. de Cler. non resid.*) eò quòd cum ob facti notitiam opus non sit ulla monitione aut citatione, sed possit Ordinarius alteri conferre beneficium tanquam vacans, ac si citatus & monitus fuisset, & quòd in his casibus non sit ipso facto privatus beneficio, jure tamen privatus censetur. Ceteri verò textus locum habeant, dum dubitatur aut non constat, legitimè parochus abfit, aut ambigitur justè impeditus sit, quòd minùs ad suam Ecclesiam redeat; tunc enim priùs movendus, quàm privetur.

3. Respondeo tertio: quoad monitionem privatam, an ea necessaria sit ad hoc, ut incurratur prædicta pœna privationis ipso jure à Parochis non residentibus nec ne, controversi ab AA. affirmativam tenente Innoc. cum pluribus, negativam Abbate cum aliis apud Garc. n. 135. & seq. quem vide.

4. Pro qua conciliatione clausulam pœnalem complecti duo minime confundenda, aut quoad Ordinem invertenda, nimirum condemnationem his verbis: *scias se privatum auctoritate hujus decreti;* & executionem condemnationis comprehensam his verbis: *libere alii conferenda:* cum non possit conferri uni beneficium alterius, quin auferatur ab illo.

5. Secundò quoad condemnationem penitus excludi quodcumque hominis ministerium, eamque ipso jure incurri (si tamen qualitates legis eam inducentis verificentur, id est, quòd volit relidere, quæ qualitas ex sola & simplici absentia contra juris præscriptum convincitur, ut Abb. in *cit. c. exstirpanda. num. 26.*) citra necessitatem ullius monitionis; quoad executionem verò opus esse monitione, quatenus ubicumque ipso jure pœna incurritur,

proe

propter factum, exigitur sententia factum illud simpliciter declarans existere Felin. *inc. Rudolphus. de rescript. n. 34.* Verum

6. Notandum tertio executionem aliam esse juris, quatenus juris sententia omnes juris effectus secum trahit; & alteram facti, quatenus juris effectus hominis ministerio ad extrinsecam executionem facti deducuntur. Gemin. *in cap. felicit. de penis. num. 8.* Decius *consil. 145. num. 5.* Porro quoad executionem circa juris effectum, qui hic consistit in sola & simplice privatione, nulla requiritur monitio, quod voluit Abb. *loc. cit. num. 19.* si autem quaratur de extrinseca illa executione, quæ versatur in facto, nimirum in spoliatione beneficii, & in conferendo illud alteri, non est dubium, requiri declarationem, ut dictum, & consequenter monitionem & citationem partis, quæ tamen monitio à Canonibus requisita tanquam præambula ad spoliationem propter non residentiam in Ecclesiis curatis non foret pars substantialis ipsius privationis, sed simpliciter solum requiritur, ut patefiat, neque hinc tollitur, quo minus non residens, seu nolens residere, sit jam privatus apud DEUM. Lott. *n. 66.* qui iudicat hanc esse mentem Abbatis.

7. Quartò opus non esse, ut talis monitio sit tria. Lott. *num. 68.* citans Abb. *in c. exstirp. num. 25.* Selv. *cit. q. 3. num. 5.* Hojed. *cit. c. 18. n. 24.* Neque requiri, ut expectetur per sex menses, Abb. *ibid. num. 23.* sed satis esse expectari aliquantulum, ut Innoc. quod ait Lott. esse de consilio: sed neque ad hoc opus ista monitione, ubi esset certum, seu constaret vel ex conjecturis talem abfuisse sine justa causa. Lott. *n. 67.* ex Abb. *l. cit. n. 21. & 22.*

8. Denique ubi factum absentia, seu voluntatis non residendi & liquidum, ita ut dici possit, pœna privationis ipso jure incurra, non posse eam remitti per Ordinarium, sed tantum per Papam. Lott. *num. 70.* ex Archid. Jo. And. & Franc. *in cit. c. felicit.*, multò que minus posse ab Ordinario evitari hunc effectum juris, statuendo nimirum eandem pœnam privationis ex aliqua Synodali constitutione contra Rectores absentes, nisi intra certum tempus ad residendum redierint; talis enim constitutionis virtus restringeretur ad id, ut non exigeretur alia ulterior monitio; atque ita respiceret solam executionem extrinsecam, non intrinsecam juris, adeòque nec in hoc casu esset censenda sententia super privatione, sed simplex declaratoria incurra privationis. Lott. *num. 71. & seq.* citans Federic. de Senis *consil. 109. n. 7.* & hunc secutum Felin. *in c. prohibeat. de Magist. num. 5.* Butrio *in c. quoniam. ut lite non contestata. num. 7.* Quin & si in hoc casu, dum nimirum pœna privationis incurritur ipso jure, diceret Ordinarius, se propter absentiam talem privare (cum in hoc casu ipse privare non posset, sed solum declarare privatum) nihil aliud ageret, quàm declararet privatum, cum secundum juris intellectum utriusq; tunc formulæ idem sit sensus, respiciens nimirum solam executionem extrinsecam. Lott. *num. 74.*

Questio 389. Quæ pœna statuta animarum curatoribus ob non residentiam jure novo, sive post Trident.

1. Respondeo primò: circa Episcopos hæc haberi in Trident. *sess. 6. c. 1. si quis à Patriarchali, Metropolitana, seu Cathedrali Ecclesia sibi quocunque titulo, causa, nomine, seu jure commissa, quacunque ille dignitate, gradu, & præminencia fulgeat, legitimo impedimento, seu justis & rationabilibus causis cessanti-*

bus, sex mensibus continuis extra suam diœcesin manendo absuerint, quarta partis fructuum unius anni fabrica Ecclesiæ, vel pauperibus loci per Superiorem Ecclesiasticum applicandorum pœnam ipso jure incurrat. Quod super alios sex menses in hujusmodi absentia perseveraverit, aliam quartam fructuum similiter applicandam eo ipso amittat; crescente verò contumacia, severiori SS. Canonum censura subjiciatur. sess. verò 23. c. 1. hæc habentur: si quis contra hujus decreti dispositionem (quo statuitur, ut Patriarchæ, Primares, Metropolitanæ, & quicunq; alii Cathedral. Ecclesiis, quibuscunq; quocunq; nomine & titulo præfecti, etiam si Romanæ Ecclesiæ Cardinales sint, personaliter in sua Ecclesia, vel diœcesi resi deat, nec ultra tres menses eis indultos absint) absuerit: statuit SS. Synodus præter alias pœnas adversus non residentes sub Paulo III. impostas & innovatas, & peccati mortalis reatum, quem incurrit, cum pro rata temporis absentia fructus suos non facere, nec tuta conscientia, alia declaratione etiam non secuta sibi detinere posse, sed teneri, aut ipso cessante per Superiorem Ecclesiasticum, illos fabrica Ecclesiæ, aut pauperibus loci erogare, prohibita quacunque conventionione, vel compositione, quæ pro fructibus male perceptis appellatur, ex qua etiam prædicti fructus in totum, aut pro parte ei remitterentur, non obstantibus, quibuscunque privilegiis cuicunque Collegio, aut fabrica concessis. &c.

2. Circa quæ signanter Notandum primò, quòd dum primo loco dicitur quartam partem fructuum unius anni subtrahendam *sess. verò 23. c. 1.* dicitur, quòd omnes fructus temporis absentia pro rata correspondentes sint restituendi integrè, & in totum, auctam esse pœnam per hunc secundum locum, ita ut absens per sex menses jam non tantum amittat quartam partem fructuum unius anni (intellige jam legitime acquisitorum per residentiam) sed insuper puniatur non perceptione fructuum alias percipiendorum pro rata hujus semestris absentia. Vide Castrop. *tr. 13. de benef. d. 5. p. 3. n. 2.* Less. *de jure & just. l. 2. c. 34. n. 137.*

3. Notandum secundò quòd obligatio restituendi fructus pro rata absentia non tantum intrer ipso jure, sed etiam absque omni sententia declaratoria, ut signanter dicitur in textu *cit. c. 1. sess. 23.* etsi enim ordinariè lex pœnalis, etiam sub pœna ipso jure incurrenda, non obliget delinquentem ad executionem sine sententia judicis saltem declaratoria, excipitur tamen, nisi hujusmodi lex consistat in privatione, ita ut faciat aliquem inhabilem ad acquirendum v. g. ut fructus beneficii non faciat suos. Pirh. *de cler. non resid. num. 54.* citans Castrop. cujus contrarium videtur esse in erogatione dictæ quartæ partis fructuum, si ea, ut cenet Castrop. *loc. cit.* sumenda ex fructibus jam legitime perceptis & possessis; eò quòd ad eos percipiendos nulla lege inhabilis redditus fuerit, adeòque requiri sententiam declaratoriam. Porro an, & qualiter Episcopi, dum non resident, amittant alternativam mensium quoad conferenda beneficia, vide apud Lott. *circa initium cit. q. 27.* item apud C. de Luca *de benef. d. 93. n. 13. & 15. & seq. d. 18. n. 9.*

4. Respondeo secundò quoad curatos animarum inferiores, hæc habet Trident. *cit. sess. 23. c. 1. eadem omnino* (nimirum quæ paulò ante statuta quoad Episcopos) *quoad culpam & amissionem fructuum de curatis inferioribus, & aliis quibuscunque, qui beneficium aliquod Ecclesiasticum curam animarum habens, obrinent, sacrosancta synodus declarat & decernit: postea que subjungit: quod si per edictum citari etiam non personaliter contumaces fuerint, liberum vult esse*

Ordin-